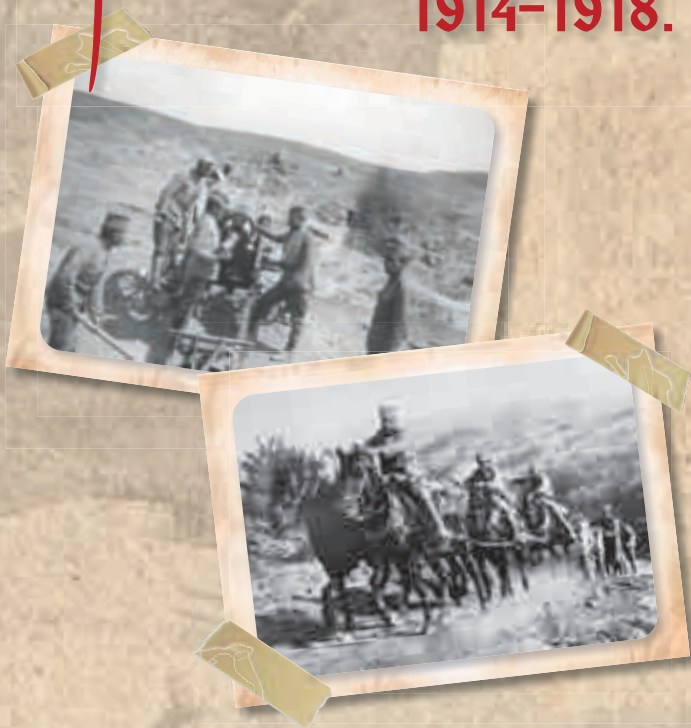

ИСТОРИЈСКИ
АРХИВ
ПОЖАРЕВАЦ

Србија и Браничево у великом рату 1914-1918.

◆ ИЗЛОЖБА ◆

ПОВОДОМ СТО ДЕСЕТ ГОДИНА
ОД ПОЧЕТКА ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА

2024.

Изложбена поставка „Србија и Браничево у Великом рату 1914-1918“ кроз архивска документа, фотографије, разгледнице, карте, скице, табеларне прегледе, новинске чланке, као и музејске експонате (пуковске заставе, униформе, пушке, сабље, медаље и споменице), понудила је једновремену причу о ратним дешавањима у Србији у Првом светском рату и њиховом одразу на једну мању средину као што је Браничево.

Настала као резултат једногодишњег истраживања архивске грађе Војног архива Министарства одбране Републике Србије и Историјског архива Пожаревац, са презентованим документарним материјалом из Војног архива, Историјског архива Пожаревац, Програмског архива Радио Телевизије Србије и Војног музеја, изложба доноси 270 архивских докумената и фотографија којима се приказују следеће теме: почетак Првог светског рата и операције Српске војске у 1914. години, Србија и њена војска у ратној 1915, савезници и Србија 1914-1916, рехабилитација и реорганизација Војске Краљевине Србије на Крфу, савезничке санитетске мисије и лечење Српске војске, Српска војска на Солунском фронту 1916-1917, хероине и добровољци у Српској војсци и њихов долазак на Солунски фронт, пробој Солунског фронта и ослобођење Србије 1918, губици Српске војске у Првом светском рату, затим Српска војска у Браничевском крају до „Макензенове“ офанзиве 1915, ваздухопловна команда у Пожаревцу 1915, „Макензенова“ офанзива и окупација Браничева 1915, бугарска окупација у Пожаревачком округу у периоду од 1916. до 1918. године, Браничевски одред и борци 8. пука на Солунском фронту и ослобођење Браничевског краја 1918. године.

Изричито поштујући архивистички и историјски научни метод, са упориштем у архивским документима, ауторски тим и њихове институције – Историјски архив Пожаревац и Војни архив - имали су скромну намеру, проистеклу из жеље да афирмацијом историјских докумената и фотографија о Србији и времену Првог светског рата и научних резултата српске историографије, скрену пажњу на погубни утицај политичке ревизије историје, као и да докажу да има смисла вршити валоризацију прошлости, јер одговорност према држави у којој се живи и

покушај ревизије историје захтева да се јавности понуди корпус систематизованих научних знања о истинитој слици прошлости, а што је основа за даље научно изучавање војне и политичке историје Првог светског рата.

Архиви су дужни да архивску грађу учине доступном јавности кроз изложбе, публикације и мултимедијалне програме, јер чињеница да је суочавање са документима својеврсно суочавање са прошлошћу, без чега није могуће разумети и многе процесе који се дешавају у садашњости нити пројектовати будућност, чини могућим сазнања о минулим временима, људима, догађајима и процесима, а што су Историјски архив Пожаревац и Војни архив учинили, разумевајући неопходност чувања трагова нашег постојања и неопходност стварања нових вредности општедруштвеног и културног стваралаштва.

Модеран Архив је установа од које се очекује да покрене важна питања везана за културу сећања, идентитет, основне вредности на којима почива друштво у којем се живи. Овом изложбом дат је допринос и култури памћења, сећања и трајања.

Од премијере изложбе „Србија у Великом рату 1914-1918“, 2. јула 2014. године, у Дому Војске Србије у Београду (поводом обележавања стогодишњице од почетка Првог светског рата), преко њених гостовања широм Србије и Републике Српске током 2014, 2015. и 2018. године, њеног поновног гостовања поводом обележавања стогодишњице од завршетка Првог светског рата у Дому Војске Србије у Београду (од 11. новембра до 1. децембра 2018. године) и Културном центру Србије у Паризу (од 21. септембра до 19. октобра 2019. године), до данашњих дана 2024. године и обележавања 110 година од почетка Великог рата - изложба је споменик који хода, говори и објашњава узвишени смисао живота који је за наше јунаке и хероје прекратко трајао.

**Др Јасмина Николић,
директорка Историјског архива Пожаревац**

Дејство српске артиљерије, 14. септембар 1914.
Војни музеј, Збирка фотографија

Пољска артиљерија мења положај
Програмски архив ТВ Београд, Фототека

Српска пешадија креће у пробој, септембар 1915.
Војни музеј, Збирка фотографија

Школа за обуку pilota и извиђача, Пожаревац 1915.
Историјски архив Пожаревац, Дигитална колекција Д.Шалер

Рат је прекинуо детињство
Историјски архив Пожаревац, Дигитална колекција Д.Шалер

Француске трупе улазе у ослобођени Пожаревац,
16 (29.) октобар 1918.
Војни музеј, Збирка фотографија, Р-2519

Окићени ослободиоци Пожаревца, 16 (29.) октобар 1918.
Историјски архив Пожаревац, Дигитална колекција Д.Шалер

Везиље - чланице Кола
српских сестара из
Пожаревца поред
заставе коју су
израдиле и предале
ослободиоцима
Пожаревца 16 (29.)
октобра 1918.

Историјски архив
Пожаревац,
Дигитална колекција
Д.Шалер

Свечаности у ослобођеним градовима Србије, 1918.
Историјски архив Пожаревац, Дигитална колекција Д.Шалер

Дефиле српске војске на Паради победе у Паризу, 14. јул 1919.
Војни музеј, Збирка фотографија

Повратак ратника кући
Програмски архив ТВ Београд, Фототека

Албанска споменица
којом је Краљ
Александар I одликовао
Станоја Милошевића,
редова 3. чете,
1. батаљона,
8. пешадијског пука
за верност отаџбини
1915. године

Историјски архив
Пожаревац,
Збирка VARIA, 198

Издавач:

Историјски архив Пожаревац
www.arhivpozarevac.org.rs
info@arhivpozarevac.org.rs

За издавача:

Др Јасмина Николић, директорка

Идејни аутор пројекта:

Др Јасмина Николић

Организација и визуелизација изложбе:

Историјски архив Пожаревац
Војни архив
Војни музеј

Поставку изложбе омогућили:

Град Пожаревац
Министарство одбране Републике Србије

Аутори изложбе:

Др Маријана Мраовић
Др Драгана Милорадовић
Др Јасмина Живковић
Др Бојан Димитријевић

Сарадници на изложби:

Др Јасмина Николић
Др Мирољуб Манојловић
Др Данило Шаренац
Др Гордан Бојковић
Мр Небојша Ђокић
Наташа Милошевић Дулић
Љиљана Игњатовић

Музеолошки део изложбе:

Душанка Маричић
Анђелија Радовић
Вук Обрадовић
Бојана Илић

Припрема и штампа флајера:

NEWPRESS Смедерево

Тираж: 500